

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Bijlage 1

Stand van zaken Actieplan brede schuldenaanpak

In dit overzicht zijn de maatregelen opgenomen die het kabinet neemt om het aantal mensen met problematische schulden terug te dringen en mensen met schulden beter te helpen. Bij elke maatregel wordt vermeld welk departement eerstverantwoordelijk is en welke organisaties erbij betrokken zijn. In de kolom ‘stand van zaken’ staat in welke fase van uitvoering de maatregel zich bevindt. In de planning is aangegeven wanneer de actie afgerond zal zijn.

Actielijn 1: Problematische schulden voorkomen

1a Inzetten op preventie en vroegsignalering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Excessen in kredietverlening tegengaan zodat minder mensen in de problemen komen	De minister van Financiën verkent verschillende opties om interventies toe te passen in de leenomgeving, mede ter uitvoering van de motie van de leden Raemakers en Bruins. ¹ In samenwerking met AFM wordt voor een experiment een interventie vormgegeven waarvan het gedragseffect wordt onderzocht in een leenomgeving. Verder zal de minister op basis van recente cijfers over percentages betaalachterstanden bij verzendhuiskredieten bezien of aanvullende maatregelen voor verzendhuiskredieten nodig zijn. Tenslotte onderzoekt het ministerie van Financiën in samenwerking met AFM een reclameverbod of andere juridische mogelijkheden tot consumentenbescherming bij flitskredieten. Rond de zomer stuurt de minister een brief om de Tweede Kamer te informeren over de voortgang op het beleidsterrein consumptief krediet.	Financiën	Doorlopend
Gegevensuitwisseling faciliteren t.b.v. vroegsignalering in de gemeentelijke schuldhulpverlening binnen de kaders van de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	Ter ondersteuning van vroegsignalering, betere dienstverlening en kortere doorlooptijden wordt de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd. De internetconsultatie is op 3 april 2019 afgerond. Na advisering door de Raad van State wordt het wetsvoorstel in Q4 2019 aan de Tweede Kamer aangeboden.	SZW	Q3 2020
Uitwisseling persoonsgegevens en privacy (UPP)	Een wijziging van de Wgs, Participatiewet, Wmo 2015 en de Jeugdwet is in voorbereiding. Hiermee wordt een grondslag gecreëerd om over domeinen heen noodzakelijke gegevens uit te wisselen. Daarnaast werkt BZK samen met gemeenten aan het opzetten van een implementatieprogramma en kennisnetwerk om privacy bij gemeenten te borgen.	BZK, SZW, VWS, JenV, gemeenten	Q1 2020 indiening wetsvoorstel
Zo vroeg mogelijk in het proces interactie met burgers die een toeslag ontvangen	De pilots vroegsignalering bij gewijzigde inkomens of een gewijzigde opvangsituatie voor de kinderopvangtoeslag zijn in 2018 geïmplementeerd. Op basis van data-analyse attendeert de Belastingdienst Toeslagen structureel op meerdere momenten in het jaar burgers met het verzoek om hun inkomen of opvangsituatie te controleren en waar nodig aan te passen. In 2018 werden 220.000 notificaties over het inkomen en 28.000 notificaties over de opvangsituatie verstuurd.	Belastingdienst	Doorlopend

¹ Kamerstukken II 2018/19, 24515 nr. 470.

Het platform Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën. Hierin bundelen partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid, onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten om verantwoord financieel gedrag in Nederland te bevorderen. Wijzer in geldzaken gebruikt (gedrags) wetenschappelijke inzichten en focust op specifieke levensgebeurtenissen en bijbehorende doelgroepen	Versterken financiële vaardigheden van kinderen en jongeren in het onderwijs (o.a. Week van het Geld en het ontwikkelen en beschikbaar stellen van lesmateriaal). • Samen met een aantal partners formeerde Wijzer in geldzaken het Consortium Financiële Educatie. Het consortium gaf in 2018 advies over het opnemen van financiële vaardigheden in het schoolcurriculum. • Wijzer in geldzaken ontwikkelde nieuw lesmateriaal voor het basisonderwijs, gebaseerd op de Nibud leerdoelen voor financiële redzaamheid van kinderen en jongeren. Zie www.geldlessen.nl. • 21.000 klassen bestelden lesmateriaal bij Wijzer in geldzaken met een bereik van zo'n 600.000 leerlingen in het basisonderwijs. • Financiële professionals gaven tijdens de Week van het geld meer dan 5.000 gastlessen in het basisonderwijs. Aanpak uitbouwen naar voortgezet onderwijs en MBO. • Door meer samenwerking met gemeenten zet Wijzer in geldzaken in op de doorlopende leerlijn van financiële vaardigheden volgens de Nibud-leerdoelen in het voortgezet onderwijs en ook in het MBO. Werkgeversaankpak: financieel gezonde werknemers. • Er zijn gesprekken gevoerd met tientallen werkgevers; • Er is extra aandacht besteed aan laaggeletterde medewerkers tijdens gesprekken en presentaties; • bekendheid, bereik en gebruik van website voor werkgevers is vergroot.		Doorlopend
Voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid in het vervolgprogramma "Tel mee met Taal"	In maart verscheen de monitor van het actieprogramma Tel mee met Taal 2016-2018.² Uit de monitor blijkt dat het programma succesvol is geweest in het behalen van de beoogde resultaten en de geformuleerde ambities. Bijna alle actielijnen hebben de kwantitatieve ambities behaald. Het programma Tel mee met Taal wordt in 2019 voortgezet. Publieke en private partijen blijven zich samen inzetten voor het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid. Na 2019 wordt het programma voortgezet in het vervolgprogramma Tel mee met Taal 2020-2024³. Het Kabinet investeert voor de periode 2020-2024 bijna € 125 miljoen in maatregelen voor de aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen en leesbevordering en taalstimulering bij kinderen. Het vernieuwde programma richt zich de komende jaren op het maken van een merkbare slag richting een vaardiger Nederland. Nieuw in het programma is onder meer de aandacht voor digivaardigheden. De volgende doelstellingen worden nagestreefd: • Méér mensen bereiken met een aanbod op maat, vooral de groep met Nederlands als moedertaal • Weten wat werkt: investeren in kwaliteit Samen aan de slag onder regie van gemeenten.	OCW, SZW, VWS, BZK samen met gemeenten en andere partners	Q4 2024

² Bijlage bij Kamerstukken II 2018/19, 28760 nr.84

³ Kamerstukken II 2018/19, 28760 nr.84

Campagne 'Kom uit je schuld'	Als onderdeel van de Brede Schuldenaanpak wordt een campagne voorbereid. Het eerste spoor van de campagne is het doorbreken van taboe. Mensen met schulden ervaren veelal vooroordelen en schamen zich voor de situatie waarin zij zich bevinden. Een doel van de campagne is om dit taboe te helpen doorbreken en het onderwerp bespreekbaar te maken bij schuldenaren zelf, maar ook in hun omgeving.	SZW in samenwerking met leden Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak	Q4 2020

1b Inzetten op een meer dienstverlenende benadering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
In 1 keer goed	Voor 400.000 burgers heeft de Belastingdienst in 2018 zelf het inkomen aangepast en de betreffende burgers hierover geïnformeerd. Hierbij zijn inkomensgegevens gebruikt die bij de jaarovergang van 2017 naar 2018 nog niet beschikbaar waren. Deze burgers konden als ze dat wilden zelf de inkomensgegevens weer aanpassen. De werkwijze wordt in 2019 gecontinueerd.	Belastingdienst	Doorlopend

1c Meer rekening houden met het 'doenvermogen' van mensen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Opnemen van aandacht voor doenvermogen/burgerperspectief in het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving, de Aanwijzingen voor de regelgeving, de Schrijfwijzer voor de Memorie van Toelichting en in de Regeling Periodiek Evaluatie-overzicht	Alle acties afgerond behalve de Aanwijzingen voor de regelgeving (gaat mee in de 11e Wijziging, verwacht zomer 2019).	JenV, waar relevant samen met BIN NL en BZK	Deels afgerond, deels Q2-3 2019
De doenvermogenstoets wordt opgenomen in de Handleiding Uitvoerbaarheid- en Handhaafbaarheid (voorheen U&H toets) in het Integraal afwegingskader (IAK) voor beleid en regelgeving	Afgerond. JenV en BZK zal in samenwerking met departementen en uitvoeringsorganisaties nagaan hoe de implementatie verloopt in de beleidsontwikkeling.	JenV en BZK, samen met departementen, uitvoeringsorganisaties en Rijksbrede benchmarkgroep	Afgerond, Q3 2019
De bestaande 'Handreiking Behoorlijke en effectieve invordering van geldschulden' wordt geactualiseerd	In voorbereiding, afronding eind 2019.	BZK en JenV	Q4 2019
Ontwikkelde verbeteringen voor het invorderen van geldschulden (zoals de nav gedragswetenschappelijke inzichten verbeterde formulieren voor het invorderen van geldschulden) worden landelijk beschikbaar gesteld en uitgedragen	Afgelopen jaar is deze maatregel uitgevoerd. Omdat er nieuwe materialen beschikbaar zijn, loopt dit nog door tot eind 2019.	BZK, SZW	Q4 2019
Experimenten om het doenvermogen van studenten met studieschulden te onderzoeken	Afgerond. De Tweede Kamer is in juni 2018 nader geïnformeerd door de minister van OCW. DUO start vanaf 2019 met persoonsgericht innen en past de resultaten van de experimenten toe in de reguliere dienstverlening.	OCW	Afgerond
Aandacht voor laaggeletterdheid (voorbeeld Belastingdienst)	De pilot is afgerond. Medewerkers vonden de pilot waardevol; ze herkennen laaggeletterdheid eenvoudiger en kunnen makkelijker het gesprek erover aangaan. Op alle balielocaties worden medewerkers getraind om met laaggeletterdheid om te gaan.	Belastingdienst	Afgerond

Actielijn 2: Ontzorgen en ondersteunen

2a Schulden komen nooit alleen: inzet voor mensen met problemen op meer leefgebieden

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Eenvoudig maatwerk bij ingewikkelde problemen	Dit is een traject binnen het Programma Sociaal Domein en het bouwt voort op de ervaringen die in de City Deal Inclusieve stad zijn opgedaan. Doel is om de huidige complexe ondersteuning van kwetsbare burgers te vereenvoudigen zodat een stapeling van problemen en verdere verstrikking in de bureaucratie kan worden voorkomen. Daarmee wordt de dienstverlening en ondersteuning aan inwoners verbeterd en worden de kosten van de overheid teruggedrongen.	SZW, BZK, JenV, VWS en gemeenten	Q2 2020
Betere ondersteuning voor mensen met een licht verstandelijke beperking	In dit traject binnen het Programma Sociaal Domein zetten gemeenten en departementen zich in om de ondersteuning van kwetsbare groepen van mensen met een licht verstandelijke beperking te verbeteren.	VWS, SZW en gemeenten	Q4 2021
Aanpak IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid): met zeven gemeenten worden 100 kwetsbare jongeren aan het werk geholpen. Tegelijk wordt m.b.v. coaches gewerkt aan het terugbrengen van het aantal belemmerende factoren, waaronder schulden.	Met zes gemeenten worden 100 kwetsbare jongeren aan het werk geholpen. Tegelijk wordt gekeken naar het terugbrengen van het aantal belemmerende factoren m.b.v. coaches, waaronder schulden. Ongeveer 83 jongeren zijn naar werk of school begeleid. 42% heeft werk en 45% is terug naar school. Inmiddels wordt gewerkt aan deelname van een nieuwe groep van zeven gemeenten. Schulden blijven binnen de doelgroep een van de voornaamste criminogene factoren. Uit de tussenrapportage blijkt duidelijk het succes van een coach. Daarnaast is de integrale samenwerking tussen gemeentelijke en andere diensten van cruciaal belang. Van de IPTA aanpak is een toolbox ontwikkeld.	JenV i.s.m. OCW, SZW, VWS en gemeenten	Q4 2020
Ontwikkelen van een persoonsgerichte aanpak voor mensen met een ernstig psychiatrische aandoening bij wie sprake is van een hoog veiligheidsrisico	Hierbij staat de leefwereld centraal (multiproblematiek, inclusief schuldenproblematiek) en wordt gewerkt vanuit het principe 'doen wat nodig is'. JenV doet dit samen met zorg- en veiligheidshuizen in o.a. de steden Rotterdam, Den Haag, Amsterdam, Den Bosch en Alkmaar, Leiden, Utrecht, Sittard/Geleen en Alkmaar. Deze aanpak wordt breder in het land uitgerold.	JenV	Q4 2019
Verplicht financieel toezicht in het (jeugd)strafrecht	JenV onderzoekt op welke wijze verplicht financieel toezicht in het (jeugd)strafrecht het beste vormgegeven kan worden. De veronderstelling is dat verplicht financieel toezicht in het strafrecht een bijdrage kan leveren aan het voorkomen van recidive, het innen van financiële sancties, het voorkomen van (verdere)schulden en een bijdrage levert aan een stabiele financiële situatie van betrokkene.	JenV	Q4 2021
City Deal Zorg voor Veiligheid in de Stad	Van de 6 steden in deze City Deal richten 2 stedelijke experimenten (Breda en Tilburg) zich op re-integratie van (ex)-gedetineerden. Aandacht voor schuldenproblematiek is een belangrijke basisvoorwaarde voor een geslaagde re-integratie. Wat betreft schuldenproblematiek gebeurt dit door in te zetten op een stabiel inkomen voor ex-gedetineerden met een bijstandsuitkering vanaf de dag van hun vrijlating (herleven bijstandsuitkering).	JenV i.s.m. SZW, VWS en BZK	Q3 2019

2b Komen tot vernieuwende schuldenaanpak en verbeterd schuldhulpverleningstraject

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Afspraken ter uitwerking van de afspraken binnen het Interbestuurlijk programma om problematische schulden te voorkomen en op te lossen	Om invulling te geven aan de gezamenlijke opgave uit het IBP 'het voorkomen en terugdringen van problematische schulden' zijn drie thema's benoemd die gemeenten/VNG en het Rijk nadrukkelijk samen oppakken: • Voorkomen van problematische schulden, vroegsignalering en incasso; • Sociale incasso; en • Bevorderen effectieve en integrale schuldhulpverlening en beschermingsbewind. Daarvoor is een gezamenlijke Actie-agenda opgesteld. De actie-agenda bevat concrete korte en middellange termijnmaatregelen gericht op het behalen van de gezamenlijke IBP-doelen. Onderdelen zijn onder meer het maken van landelijke afspraken tussen gemeenten en schuldeisers over vroegsignalering, het formuleren van gedeelde uitgangspunten voor gemeentelijke sociale incasso, komen tot een landelijk en regionaal platform gericht op het bevorderen van de samenwerking tussen gemeenten, rechtbank, bewindvoerders rondom beschermingsbewind en de uitwerking van een kwaliteitskader voor de gemeentelijke schuldhulpverlening.	Rijk, gemeenten, VNG, Manifestpartijen	Q4 2021
Onderzoek naar (ex-) dak- en thuisloze jongeren en schuldenproblematiek	Onderzoek is afgerond en is in juni 2018 met een kabinetsreactie aan de Tweede Kamer gestuurd.	SZW, VWS en OCW	Q2 2018
Overzicht van het incasso-proces en van de mogelijkheden voor maatwerkdienstverlening die diverse uitvoeringsorganisaties van de rijksoverheid aanbieden, waaronder mogelijkheden om individuele betalingsregelingen te treffen.	Het onderzoek is gestart na opleveren van het rapport 'Zwerfjongeren en schulden' in Q2 2018. Het onderzoek is uitgevoerd door Regioplan en is inmiddels afgerond.	SZW	Q2 2019
Actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren 2019 - 2021	In dit programma wordt o.a. ingezet op preventie en financiële begeleiding op maat en gekeken naar succesvolle interventies die breder kunnen worden ingezet. Hieraan ondersteunend worden voor 1 juli 2019 op gemeenteniveau pilots opgestart, waarbij jongeren op alle levensgebieden zullen worden ondersteund om tot een duurzame oplossing te komen. Uiteraard zal hier ook de aanwezige schuldproblematiek worden meegenomen, als onderdeel van het streven naar financiële zelfredzaamheid. De kennis en ervaring die met de pilots wordt opgedaan zal worden gedeeld met andere gemeenten, die daar hun voordeel mee kunnen doen.	VWS	Q4 2021

Gemeenten krijgen adviesrecht in gerechtelijke procedure rond schuldenbewind	Consultatie van het conceptwetsvoorstel adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind is in september 2018 afgerond. Het concept is eind 2018 besproken met stakeholders. Daarbij zijn ook betrokken de resultaten uit de evaluatie van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap m.b.t. schuldenbewind. Begin 2019 is een gewijzigd conceptwetsvoorstel voorgelegd aan de stakeholders. Naar verwachting kan het wetsvoorstel in de tweede helft van 2019 bij uw Kamer worden ingediend.	JenV en SZW	Q2-3 2019
Evaluatie Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap	In maart heeft het ministerie van JenV een stakeholderbijeenkomst georganiseerd over de uitkomsten van de evaluatie van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. Aan de bijeenkomst namen onder meer deel de rechtspraak, gemeenten, en verenigingen van curatoren, bewindvoerders en mentoren. De kwaliteitseisen van professionele curatoren, bewindvoerders en mentoren en het rechterlijke toezicht daarop waren een van de belangrijkste onderwerpen. Daarbij is onder meer betrokken de motie van de leden Raemakers en Peters die oproept om te bekijken of bijvoorbeeld een keurmerk kan bijdragen aan de kwaliteit van bewindvoerders. De minister voor Rechtsbescherming heeft tijdens het algemeen overleg armoede- en schuldenbeleid van 14 februari jl. toegezegd uw Kamer later in het voorjaar te informeren over de evaluatie en stakeholderbijeenkomst.	JenV	Q2-3 2019
Volgen lopende pilots beschermingsbewind en procesondersteuning zodat ook in andere belangstellende regio's samenwerkingsverbanden tussen rechtbanken, gemeenten en bewindvoerders gefaciliteerd kunnen worden	Eerste pilot (Tilburg) is gestart op 1 maart 2018 en is verlengd tot 1 oktober 2019. Start verdere procesondersteuning is onderdeel van de actieagenda van het IBP.	SZW	Q4 2019
Verbetering toegang en kwaliteit gemeentelijke schuldhulpverlening (vervolg op onderzoeken van de Nationale ombudsman en Inspectie SZW)	In het kader van het IBP ontwikkelt de VNG bestuurlijke uitgangspunten voor een kwaliteitskader voor schuldhulpverlening. De NVVK heeft het initiatief genomen samen met de VNG en andere ketenpartners een basisnorm voor schuldhulpverlening te ontwikkelen. Binnen Schouders Eronder wordt een beroepscompetentieprofiel ontwikkeld gericht op het verbeteren van de toerusting van schuldhulpverleners bij de uitoefening van hun vak. Deze trajecten worden in nauwe samenhang vormgegeven. SZW ondersteunt waar nodig en mogelijk.	VNG, NVVK, SZW	Q4 2019
Verbeteren van de (toegang tot) schuldhulpverlening, met kortere wachttijden	Onderdeel van de afspraken die gemeenten/VNG en het Rijk binnen het Interbestuurlijk Programma hebben gemaakt. Ondersteuning met : • het kennis- en ontwikkelprogramma "Schouders eronder" (zie hieronder) • de €80 mln tijdelijke extra middelen voor schulden en armoede Tevens wordt wijziging Wgs voorbereid om procedure voor en besluit over toegang te verduidelijken.	Gemeenten, SZW	Q4 2021

Uitvoering van het kennis -en ontwikkelprogramma “Schouder eronder”	Schouder eronder” is het programma voor vakmanschap en professionalisering van gemeentelijke schuldhulpverlening, gesubsidieerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In maart 2019 werd Fase 1 afgerond. De belangrijkste resultaten: • Een belangrijk impuls van lerende organisaties, • Stevige basis op het gebied van innovatie en onderzoek, • Veel kennisbijeenkomsten met groot bereik, • Veel animo voor ontwikkelde opleiding Expert Schuldhulpverlening, • Kennisbundel Schuldhulpverlening klaar voor gebruik, • Veel praktische hulpmiddelen ontwikkeld.⁴ In april 201 is Fase 2 gestart met focus op: • Het bevorderen van lerende praktijken, • Wetenschap verbinden met de praktijk, • Kennis opdoen en uitwisselen, - Beroepsprofiel ontwikkelen en scholing realiseren.	Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG	Q2 2021
Verkennen problematiek rond de doorstroming vanuit het minnelijke naar het wettelijk traject en verbetering daarvan	De verkenning is uitgevoerd door Berenschot en het eindrapport is opgeleverd.	SZW, JenV	Q2 2019
Mogelijkheden bekijken om aansluiting tussen de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsanering te optimaliseren	Een interdepartementale werkgroep gaat samen met de betrokken stelselpartijen aan de slag om te kijken welke acties er op korte en op lange termijn ingezet kunnen worden om de aansluiting tussen de minnelijke schuldhulpverlening en de wettelijke schuldsanering te optimaliseren. Onderdeel van het vervolg op deze verkenning is het bevorderen van de medewerking van schuldeisers aan een minnelijke schuldregeling (incl. reactietermijn). Zoals toegezegd in de brief van 21 december 2018 wordt uw Kamer hierover in 2019 geïnformeerd (Kamerstukken II, 2018/19, 24 515, nr. 456).	SZW, JenV	Q4 2019
Verstrekking subsidie aan landelijke projecten armoede en schulden	In het kader van de regeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek konden tot en met 28 februari 2019 voor het zesde tijdvak subsidieaanvragen worden ingediend. Voor projecten van maatschappelijke organisaties is in totaal €4 mln. beschikbaar. De maximale subsidieperiode is 2 jaar.	SZW	Q3 2021

⁴ <https://www.schoudereronder.nl/nieuws/terugblik-op-schouder-eronder-fase-1>

2c Werken aan verdere professionalisering

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Werken aan een landelijk dekkend netwerk van vrijwilligersprojecten gericht op schuldhulp en financiële begeleiding	Ter uitvoering van de maatregel uit het Regeerakkoord wordt samen met gemeenten een voorstel uitgewerkt voor het bevorderen van een landelijk dekkend netwerk van vrijwilligersprojecten. De Alliantie verwacht in mei de daartoe strekkende subsidieaanvraag bij het ministerie van SZW in te dienen. Het project loopt tot eind 2020.	Alliantie van vrijwilligersorganisaties, en SZW	Q4 2020
Uitvoering van het kennisprogramma Vakkundig aan het werk	SZW en NWO hebben binnen het kennisprogramma 'Vakkundig aan het werk' drie miljoen euro beschikbaar gesteld, waarmee de vijfde ronde is gefinancierd. Wetenschappers gaan samen met gemeenten de nieuwste wetenschappelijke inzichten gebruiken om burgers die kampen met armoede, schulden en sociale uitsluiting te helpen. Ze gaan verborgen armoede onderzoeken om mensen die hulp nodig hebben beter te bereiken. Ook komt er een evaluatie- en effectiviteitsonderzoek naar bestaande armoederegelingen en schuldhulpverlening om zo de kwaliteit te verbeteren.	SZW (uitvoering door ZonMw)	Q4 2021
Verbeterde samenwerking schuldhulpverlening en reclassering	Het project verbeterde samenwerking schuldhulpverlening en reclassering in de gemeente Amsterdam is afgerond en het onderzoek is inmiddels opgeleverd. Het onderzoeksrapport heeft het belang van maatwerk onderstreept. In dat kader is uitwisseling tussen de – verschillende – expertise van beide beroepsgroepen nodig. Een belangrijk resultaat is de afspraak de uitwisseling te versterken met een spreekuur van de schuldhulpverlening op twee locaties van de reclassering. Daarnaast is een (landelijke) training over de basisbeginselen van de schuldhulpverlening ontwikkeld, welke wordt aangeboden binnen de reclassering. Uit het rapport is ook naar voren gekomen dat het opleggen van bijzondere voorwaarden m.b.t. schuldhulpverlening kan worden ingezet om overeenstemming over doel en richting van de begeleiding te ondersteunen. N.a.v. het project zal onder meer worden bezien met welke best practices verder landelijk aan de slag kan worden gegaan en op welke wijze.	3RO, de gemeente Amsterdam, schuldhulpverleningsorganisaties Amsterdam en JenV	Afgerond
Onderzoek naar landelijke schuldenproblematiek in vervolg op Huishoudens in de rode cijfers 2015	CBS heeft vooronderzoek afgerond waarin is onderzocht hoe problematische schulden in kaart gebracht kunnen worden op basis van gegevens uit bestaande registers in plaats van op basis van enquêtes, zoals tot nu toe is gebeurd. Zie ook https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/12/verkenning-geregistreerde-problematische-schulden. Het CBS voert momenteel het eerste onderzoek uit naar schuldenproblematiek in Nederland op basis van deze methodiek. Publicatie verwacht ik in het voorjaar van 2020.	SZW	Q1 2020
Campagne 'Kom jij eruit'	Als onderdeel van de Brede Schuldenaanpak wordt een campagne voorbereid. Het tweede spoor van de campagne is kennisdeling. Het bijeen brengen van alle beschikbare kennis over het voorkomen en terugdringen van problematische schulden en die kennis vervolgens ook in brede kring verspreiden.	SZW in samenwerking met leden Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak	Q4 2020

2d Rekening houden met de complexiteit van inkomensvoorzieningen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Omleniden zorgtoeslag naar zorgverzekeraars voor verzekerden met een betalingsachterstand van 3 maanden zorgpremie	De technische verkenning van de omleiding zorgtoeslag is afgerond. De minister voor Medische Zorg en Sport heeft de Tweede Kamer bij brief van 10 april 2019⁵ over de uitkomsten hiervan geïnformeerd. Zorgverzekeraars en de andere betrokken partijen zijn tot het gezamenlijke standpunt gekomen dat de maatschappelijke baten van een verplichte omleiding van zorgtoeslag bij drie maanden betalingsachterstand niet opwegen tegen de kosten. De minister heeft in zijn brief aangegeven meer winst te zien in persoonlijk contact en betalingsregelingen op maat en ook in vrijwillige omleiding van de zorgtoeslag van Belastingdienst naar zorgverzekeraars. Zorgverzekeraar CZ wil deze mogelijkheid verkennen met de Belastingdienst. Waar mogelijk zal de minister voor MZS dit proces faciliteren en ook andere zorgverzekeraars stimuleren om van deze mogelijkheid gebruik te maken.	VWS	Q2 2019
Onderzoek direct overmaken huurtoeslag (motie Voortman/Van Brenk)	Op dit moment legt de Belastingdienst de laatste hand aan een Uitvoeringstoets. De uitkomsten van deze toets zullen worden besproken met Aedes.	Belastingdienst	Q2 2019
Interdepartementaal beleidsonderzoek toeslagen	In het interdepartementaal beleidsonderzoek toeslagen worden mogelijke verbeteringen op het terrein van toeslagen onderzocht, zowel binnen het huidige stelsel als daarbuiten. Specifiek wordt gekeken welke mogelijkheden er zijn om het aantal en de hoogte van terugvorderingen te beperken en niet gebruik te verminderen.	Interdepartementale werkgroep onder leiding van een onafhankelijke voorzitter	Q4 2019

⁵ Kamerstukken II, 2018/19, 35 000 XVI, nr. 125

Actielijn 3: Zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso

3a Bestaansminimum beter beschermen

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Implementatie Wet vereenvoudiging beslagvrije voet	Betrokken organisaties werken hard om de inwerking-treding van de wet per 1-1-2021 te realiseren. Ook werken ze voortvarend aan de tussenmaatregelen.	SZW, in samenwerking met betrokken organisaties	1-1-2021
Herziening beslag- en executierecht (o.a. invoering beslagvrij bedrag bij bankbeslag)	Wetsvoorstel wordt rond de zomer ingediend bij de Tweede Kamer.	JenV	Q2 2019
Verbreding beslagregister Doel: een betere afstemming tussen gerechtsdeurwaarders en overheidsorganisaties met betrekking tot (in ieder geval) dwangincasso-maatregelen mogelijk te maken en daarmee bij te dragen aan een betere bescherming van de beslagvrije voet en voorkoming van onnodige kosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties. Een beslagregister levert daarmee een bijdrage aan de vermindering van de schuldenproblematiek en de realisering van de Rijksincassovisie.	Inmiddels is een plan van aanpak voor de uitwerkings-fase vastgesteld en in uitvoering genomen. Het plan onderscheidt vijf sporen waarlangs in de periode 2019-2020 o.m. wordt toegewerkt naar: • finale besluitvorming over de realisatie van een routevoorziening, mede op basis van een totaaloverzicht van kosten en baten, inclusief de uitkomsten van uitvoeringstoetsen en impactanalyses die organisaties opstellen (maart 2020); • een aangenomen wetsvoorstel inzake de gegevensuitwisseling derdenbeslag (streefdatum: 1 januari 2021); • een ontwikkelde generieke voorziening die de gegevensuitwisseling faciliteert; • een plan van aansluitingen, dat aangeeft wanneer de uitvoeringsorganisaties hun koppeling met de generieke voorziening tot stand brengen. Het plan benoemt tevens de randvoorwaarden en afhankelijkheden voor een voortvarende uitvoering.	SZW in samenwerking met JenV en andere departementen, uitvoeringsorganisaties van de overheid en de KBvG.	Per 1-1-2021: • Wetgeving gereed • Generieke ict-voorzieningen mogelijk gereed Vanaf 1-1-2021: • Aansluiting van (overheids-) organisaties op generieke ict-voorzieningen
Direct contact met schuldenaren	Verskillende overheidsorganisaties bezien hoe het contact met schuldenaren kan worden verbeterd.	Manifestpartijen, departementen	Doorlopend
Direct contact met schuldenaren	VWS en SZW hebben in 2018 de Ombudsman Amsterdam (en het CAK) een subsidie verstrekt om 150 wanbetalers thuis te bezoeken en de geleerde lessen daarvan in beeld te brengen. De volgende stap is om de kosten en baten hiervan in beeld te brengen en de geleerde lessen te vertalen naar praktische instrumenten voor andere gemeenten. Hiervoor wordt onder andere samengewerkt met de Zorgverzekeringslijn die naast het informeren en adviseren van verzekerden, ook gemeenten op een praktische manier helpt bij het bereiken van wanbetalers (bijvoorbeeld met het opstellen van begrijpelijke brieven).	VWS, SZW	Q1 2020

Maximeren van de stapeling van boetes bij te laat betalen en bestuursrechtelijke premies	In de motie Ellemeent en Dik-Faber ⁶ is de regering verzocht de wanbetalersregeling te onderzoeken op ongewenste effecten en mogelijke verbeteringen en daarbij de optie van uitstroom uit de regeling voor mensen onder bewind als (deel)oplossing mee te nemen. Bij brief van 6 juli 2018 ⁷ is de Tweede Kamer geïnformeerd. Het aantal wanbetalers is gedaald van circa 325.000 eind 2014 naar circa 217.000 op 1 april 2019 dankzij de wisselwerking van nieuw beleid en actieve zorgverzekeraars. Veel wanbetalers in deze resterende groep hebben te maken met multiproblematiek. Met name voor deze groep is persoonlijk contact en maatwerk van belang. Dit vraagt samenwerking met andere schuldeisers, gemeenten en hulpverleners. De minister voor MZS zal de Tweede Kamer voor de zomer informeren over een nieuwe uitstroomregeling voor wanbetalers die onder bewind staan.	VWS	Afgerond
Maximeren van de stapeling van boetes	Betalingsregelingen: Om te voorkomen dat mensen verhogingen opgelegd krijgen vanwege het niet tijdig kunnen betalen van het volledige bedrag van een verkeersboete zal de mogelijkheid worden geïntroduceerd om ook voor boetes met een lager bedrag dan 225 euro in termijnen te kunnen betalen voor bedragen vanaf 75 euro. Noodstopprocedure: Procedure en afspraken om ervoor zorgen dat de verhogingen van boetes tijdelijk worden stopgezet in geval van mensen met problematische schulden. Meer toepassen van maatwerk wanneer betrokkene meewerkt aan schuldhulp.	JenV	Afgerond per 1-1-2019 Q4 2019
Uitbreiding mogelijkheden voor betalingsregelingen	Zie bij 'Maximeren van de stapeling van boetes'. Uitbreiding betalingsregelingen om ook bij strafrechtelijke boetes met een lager bedrag dan 225 euro in termijnen te kunnen betalen voor bedragen vanaf 75 euro.	JenV	Afgerond per 1 januari 2019 Afgerond per 1 mei 2019
Betalingsregelingen onderzoeken voor een zaak voor de rechter wordt gebracht	In het Regeerakkoord is opgenomen dat schuldeisers eerst de mogelijkheden van een betalingsregeling dienen te onderzoeken voordat ze een zaak voor de rechter brengen. Om deze maatregel nader uit te werken is meer inzicht nodig in de uitvoeringspraktijk. De minister voor Rechtsbescherming en ik bereiden daartoe een onderzoek voor. Naar verwachting zal de Tweede Kamer in de tweede helft van 2019 over de uitkomsten daarvan worden geïnformeerd.	JenV, SZW	Q1 2020

⁶ Vergaderjaar 2017-2018, Kamerstuk 34775-XVI nr. 73

⁷ Verwijzing naar brief opnemen

Experiment Schuldenrechter	De Raad voor de Rechtspraak heeft in februari heeft visiedocument 'Schuldenproblematiek en rechtspraak'⁸ uitgebracht. Daarin staan maatregelen die de rechtspraak – deels in samenwerking met andere partijen - zal ontwikkelen om de problematiek rond schulden te verlichten. Mede op basis hiervan zal een experiment met een schuldenrechter worden ontwikkeld. In mei vindt overleg met de rechtspraak plaats over het visiedocument. Aan de hand daarvan zal verder per onderdeel worden bezien welke actie kan worden ondernomen. Zoals de rechtspraak in het jaarplan 2019 heeft aangegeven ontplooit de rechtspraak diverse initiatieven om een bijdrage te leveren aan vermindering van de schuldenproblematiek. Zo loopt een experiment rond bewindvoering bij de rechtbank Zeeland-West Brabant. Diverse rechtbanken houden 'bulkzittingen' waarbij veel zaken van één grote eisende partij (zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningcorporaties) op één zitting worden gepland. Bij die zittingen kunnen afspraken worden gemaakt over betalingsregelingen en kan doorverwijzing naar de aanwezige schuldverlening plaatsvinden. De Rechtbank Limburg ontwikkelt in samenwerking met gemeentelijke instanties een laagdrempelige voorziening gericht op mensen met schulden.	JenV	Q1 2019
Wetsvoorstel evaluatiewet bestuursrechtelijke geldschulden	Naar aanleiding van de evaluatie van de geldschuldentitel van de Algemene wet bestuursrecht, wordt deze titel aangepast. Met het oog op een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso wordt overwogen om de mogelijkheid tot kwijtschelding van een bestuursrechtelijke geldschuld worden opgenomen. Het wetsvoorstel wordt in het tweede kwartaal 2019 aan de Tweede Kamer aangeboden.	JenV en BZK	Q2 2019

3b Verbeteren van de samenwerking tussen schuldeisers

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Clustering Rijksincasso	De eerste partijen zijn aangesloten (RVO en DUO Q4 2017, CAK Q 1 2018). Vervolgens wordt de aanpak verder door ontwikkeld met verdere aansluitingen. Hierbij is op dit moment reeds UWV in beeld (eerste helft 2019). Met andere partijen worden verkennende gesprekken gevoerd.	JenV	Doorlopend
Verkendend onderzoek Europese incassomodellen	Het onderzoek is afgerond en in januari 2019 aan de Tweede Kamer gestuurd. De resultaten worden betrokken bij de concretisering van de Rijksincassovisie (zie ook 3c).	SZW	Afgerond Q4 2018

⁸ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/visiedocument-schulden.pdf>

3c Aandacht voor functioneren incassobranche (komen tot een meer zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso)

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Onderzoek naar 1) wet- en regelgeving en uitvoeringsbeleid op het gebied van het invorderen van schulden door rijksoverheids-organisaties en 2) de effecten van bijzondere incassobevoegdheden en overheidspreferenties	De uitkomsten zijn benut om met een groot aantal partners binnen en buiten de overheid voorstellen te ontwikkelen om de burger meer centraal te stellen bij de invordering van schulden door overheidsorganisaties. De ideeën worden verder uitgewerkt tot uitvoerbare voorstellen, die zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande initiatieven en maatregelen.	SZW, in samenwerking met het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak	Q4 2019
Misstanden in de incassomarkt bestrijden	Werken aan verbeteringen in de private incassomarkt: • Registratie incassobureaus in een incassoregister • Aanpak ongewenste cumulatie van termijnbedragen • Verkoop van vorderingen • Afspraken schuldeisers over inzet bonafide incassobureaus • Onderzoek met het oog op verbeteringen naar meldingen bij toezichthouders	JenV, EZK, Fin, SZW	Q3 2021
Registratie incassobureaus in een op te zetten incassoregister	Voorbereiding van wetgeving. Het wetsvoorstel gaat kort na het zomerreces in consultatie. Aandacht gaat uit naar de governance, de inschrijvingseisen, toezicht en handhaving inclusief de sanctiemogelijkheden.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q2-3 2021
Aanpak ongewenste cumulatie van termijnbetalingen	Voorbereiden van wetgeving.	JenV, Fin, SZW	Q2-3 2021
Verkoop van vorderingen	Verdiepend onderzoek wordt uitgevoerd. Het streven is de Tweede Kamer daarover voor het zomerreces te informeren.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q2 2019
Onderzoek met het oog op verbeteringen van meldingen bij toezichthouders	Verder versterken structuur meldpunten door het verbeteren van de samenwerking ten aanzien van het delen van meldingen over incassobureaus en het aanscherpen van de online informatie over de verschillende meldpunten.	JenV, Fin, SZW	Q2-3 2019
Afspraken schuldeisers over inzet bonafide incassobureaus	Verkennen mogelijke rol VNO-NCW en Schuldeiserscoalitie.	JenV, Fin, EZK, SZW	Q2-3 2019
Onderzoek naar een eenvoudige incassoprocedure bij de rechter	De Tweede Kamer zal rond de zomer over de voortgang worden geïnformeerd.	JenV	Q2-3 2019

Rapport Knellende schuldenwetgeving

Maatregel	Stand van zaken	Wie	Wanneer
Reactie op het rapport 'Knellende schuldenwetgeving'	Bij brief van 21 december 2018⁹ heeft de Tweede Kamer de reactie op het rapport ontvangen. Veel van de in het rapport genoemde knelpunten worden aangepakt met de uitvoering van maatregelen uit de Brede Schuldenaanpak. Dat geldt ook voor een aantal in het rapport genoemde knelpunten de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), de Wet sanering natuurlijke personen (Wsnp) en de Wet curatele, beschermingsbewind en mentorschap (CBM).	SZW in samenwerking met betrokken departementen, VNG, overheidsinstanties	Q4 2021, loopt mee in de verschillende trajecten

⁹ Kamerstukken II 2018/19, 24 515 nr. 456

